

'Hou op met huilen en laat zien wat je kunt'

INTERVIEW

Ondernemer Abkader Chrifi spoort jonge Marokkanen aan om hun dromen te verwezenlijken

JONATHAN MAAS
UTRECHT

Allochtone jongeren moeten uit hun slachtofferrol kruipen en gaan avonturieren, vindt schrijver Abkader Chrifi. „Ga rondreizen, ga boeken lezen! Hou op met huilen en laat zien wat je kunt, in plaats van weg te kruipen in zelfmedelijden. En als iemand je discrimineert, reageer dan niet met agressie. Degene die discrimineert is slachtoffer, want hij is besmet met een ziekte die haat heet. Jij niet.”

Chrifi kan het weten. Achttien jaar heeft het hem gekost om zijn levensverhaal op te schrijven en te publiceren. In *Strijd van een vreemde* verhaalt hij over zijn transformatie van stelende en aan drugs verslaafde probleemjongen tot succesvolle ondernemer en schrijver. Het boek ligt op tafel in het kantoor van zijn empowerment-bureau Le-Succès. Hij zet zich met trainingen en coaching in voor een betere positie van allochtonen. Chrifi praat bedachtzaam, maar open.

„We zien alleen de karikaturen van de Marokkaanse jongeren,” zegt hij. „De criminelen en drugsverslaafden. Maar de samenleving weet niet wat er in hen leeft, want praten over ons gevoel doen wij Marokkanen niet. Wij uiten onze frustratie en boosheid wel, maar niet de onderliggende emoties. Nederland heeft een ratiocultuur. Pragmatisch. Het individu staat op nummer één. De meeste allochtone culturen zijn emotieculturen en er is een wij-gevoel: de gemeenschap, God en je ouders zijn belangrijker dan het individu. Dat botst.”

In zijn boek schrijft Chrifi hoe hij zelf rebelleerde. Hij reisde door Europa, hing op straat rond, speelde popmuziek en had westerse ideeën. „Dat vond de Marokkaanse gemeenschap niet prettig. Aan de andere kant werd ik ook door de Nederlandse samenleving niet geaccepteerd.”

Zo werd Chrifi met zijn twee linker handen consequent de technische kant opgeduwd. Tegenwoordig ziet hij dat nog steeds gebeuren. „Marokkaanse jongeren worden vaak te laag ingeschat. Ik hoor docenten zeggen dat Marokkanen een te hoog zelfbeeld hebben. Wie bepaalt dat? Je bent schepper van je eigen werkelijkheid. De vraag is veeleer: ben ik bereid om de offers te brengen die nodig zijn om mijn droom te verwezenlijken? Je zult keihard moeten werken.” Minstens twee keer zo hard als de rest, voegt Chrifi er aan toe. „Want allochtone jongeren

Paspoort

■ **Geboren:** 1959 in Drioch, een dorp in Marokko.
■ **Carrière:** Komt op 11-jarige leeftijd als zoon van een Marokkaanse gastarbeider naar Utrecht. Steelt geld voor drugs. Meldt zich na zes jaar bij Arta, een antroposofische afkickkliniek.
■ **Privé:** Gehuwd, drie dochters.

Abkader Chrifi: 'Ik hoor docenten zeggen dat Marokkaanse jongeren een te hoog zelfbeeld hebben. Wie bepaalt dat?' FOTO MARCO HOFSTÉ

worden van alle kanten gedemotiveerd. Als een Nederlands kind zegt: 'Ik wil piloot worden', dan gaan de ouders meteen naar Bart Smit om een vliegtuigbouwpakket te kopen. Maar een Marokkaanse vader ziet zijn zoon ook als een probleemjongere en zou spotten: 'Waarvan wil je piloot worden? Een ezel?'

Volgens Chrifi is de samenleving voor Marokkaanse jongeren complexer geworden, vergeleken met de jaren '70 en '80. „Door de verharding worden ze nog minder geaccepteerd. Marokkaanse ouders bereiden hun kinderen onvoldoende voor op deze maatschappij. Ze leren hun kinderen niet open over hun gevoelens te praten. Dat heb ik zelf meegemaakt. Toen ik 18 was, liep ik mentaal vast. Ik wist niet meer wie ik was en begreep niets van de wereld en van de mensen om mij heen,

van wie ik alleen maar weerstand kreeg. Toen ik in aanraking kwam met heroïne, voelde dat als een enorme bevrijding. Binnen drie weken was ik verslaafd. Of nu je drugs gebruikt of vlucht in een fundamentalistische groepering, dat is hetzelfde.”

„Iedere tiener pubert en zoekt naar zijn identiteit,” vervolgt Chrifi. „Maar voor allochtone jongeren is het moeilijker, omdat de culturele context waarin zij opgroeien complexer is. Veel allochtone ouders hebben zelf niet gestudeerd en kunnen hun kinderen niet voldoende begeleiden. Wij realiseren ons te weinig wat de gevolgen hiervan zijn: zeventig procent uitval op scholen onder Marokkanen. Politici als Wilders zetten in op de korte termijn. Ze willen snel scoren. Maar een mentaliteitsverandering in onze samenleving kost tijd.”

Bijdrage voor verwijdering van apparaten blijft tot 2011

EDUARD VOORN
DEN HAAG

De verwijderingsbijdrage op wit- en bruingoed zoals een tv of koelkast blijft tot februari 2011 bestaan, maar zal niet meer worden verhoogd.

Minister Cramer van Milieu heeft daarover gisteren een overeenkomst bereikt met de Stichting Nederlandse Verwijdering Metalektro Producten (NVMP). Zij zorgt voor een verwerkingsysteem voor afgedankte apparatuur in opdracht van producenten en importeurs.

Als een consument een nieuwe koelkast koopt, wordt de aanschafprijs altijd met enkele euro's verhoogd. Van dat ingezamelde geld wordt - als de koelkast 'op' is - de recycling gefinancierd. Voor de Raad Nederlandse Detailhandel (RND) wringt daar nu juist de schoen. Al jaren vraagt de RND, lobbyclub van alle winkeliers, om hiermee te stoppen. Vandaag maakt de RND bekend dat de fondsen die de verwerking regelen meer dan een kwart miljard euro in kas hebben.

Vanavond voelt de Tweede Kamer minister Cramer aan de tand over de verwijderingsbijdrage en de bereikte overeenkomst met de NVMP.

„Die 250 miljoen euro in de fondsen is meer dan genoeg om heel, heel erg lang de verwerking te betalen,” meent Paul Walraven van RND. „We zijn nog steeds voor geheel afschaffen en wel onmiddellijk. We zijn wel tevreden dat uit onderzoek blijkt dat de jaarrekeningen van de verwijderingsfondsen duidelijker moeten worden.” De aanleiding om de bijdrage niet te schrappen is het feit dat er meer afgedankte apparaten zullen terugkomen dan was ingeschat.

PvdA: Laat leraren bepalen wie school leidt

DEN HAAG

Leerkrachten van grote scholencombinaties moeten het recht krijgen hun school te verzelfstandigen als ze ontevreden zijn over hun schoolbestuur.

Dat heeft PvdA-Tweede Kamerlid Staf Depla gisteren bepleit bij de bespreking van het parlementaire onderzoek naar de mislukte vernieuwingen van het onderwijs. Volgens Depla moet het geld voor onderwijs meteen van het rijk aan de scholen worden overgemaakt en niet meer aan de overkoepelende besturen.

Het urenlange debat ging nauwelijks over de fouten die individuele bewindslieden in het verleden hebben gemaakt. De meeste partijen zijn van mening dat de commissie Dijsselbloem al voldoende heeft aangegeven dat de onderwijsvernieuwingen vooral de politieke belangen dienden. Alleen toen de SP de verantwoordelijkheid voor alle mislukkingen bij alle andere partijen legde, kreeg SP-Kamerlid Jasper van Dijk de wind van voren. CDA, GroenLinks, VVD en SGP herinnerden hem eraan dat ook zijn partij met de later als mislukt beschouwde invoering van vmbo en tweede fase had ingestemd. Het debat met de commissie wordt vandaag voortgezet.